

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 21 stycznia 2025 r.

Pozycja 29

POSTANOWIENIE

z dnia 21 października 2024 r.

Sygn. akt Ts 54/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Bogdan Świączkowski – przewodniczący

Michał Warciński – sprawozdawca

Bartłomiej Sochański,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 6 października 2023 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej [...] sp. z o.o.,

po s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 4 marca 2022 r. (data nadania) [...] sp. z o.o. (dalej: skarżąca) – reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru – wystąpiła o zbadanie zgodności art. 394² § 1¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) w zakresie, w jakim „nie przewiduje on możliwości wniesienia zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji odmawiające zwolnienia od kosztów sądowych (opłaty sądowej od apelacji) w wyniku rozpoznania przez sąd drugiej instancji wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych zawartego w apelacji lub wniesionego wraz z apelacją”, z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 45 ust. 1, art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Postanowieniem z 6 października 2023 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 26 października 2023 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Uznał, że skarżąca nie uzyskała ostatecznego rozstrzygnięcia naruszającego jej prawa określone w *petitum* skargi konstytucyjnej, nie wniosła bowiem zażalenia na postanowienie o oddaleniu wniosku w przedmiocie zwolnienia od kosztów. Zażądała jedynie sporządzenia uzasadnienia postanowienia o odmowie takiego zwolnienia. Przedmiotem skargi nie uczyniono jednak prawa do uzyskania uzasadnienia niezaskarżalnego postanowienia, lecz prawo do wniesienia zażalenia. Trybunał stwierdził ponadto, że kwestionowany przepis nie był normatywną podstawą postanowienia Sądu Apelacyjnego z 18 listopada 2021 r. (sygn. akt

[...]), z którym skarżąca wiąże naruszenie jej konstytucyjnych praw (nie determinował on bowiem treści tego rozstrzygnięcia).

W zażaleniu z 2 listopada 2023 r. (data nadania) skarżąca zarzuciła zakwestionowanemu postanowieniu „błąd w ustaleniach faktycznych polegający na błędnym ustaleniu, iż (...) nie uzyskała ostatecznego rozstrzygnięcia”; „naruszenie art. 77 [u.o.t.p.TK] poprzez uznanie, że (...) nie wyczerpała drogi sądowej”; „naruszenie art. 61 ust. 4 pkt 1 [u.o.t.p.TK] poprzez odmowę nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej pomimo, że skarga konstytucyjna spełnia wymogi określone w ustawie”; „naruszenie art. 61 ust. 2 [u.o.t.p.TK] poprzez jego niezastosowanie i brak nadania skardze dalszego biegu” (s. 1-2 zażalenia). W związku z powyższym wniosła o uwzględnienie zażalenia i nadanie dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK). Zgodnie z orzecnictwem Trybunału zażalenie na postanowienie o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej powinno dotyczyć podstaw, na których odmowa ta była oparta. Przedmiotem postępowania zażaleniowego jest bowiem ustalenie ich prawidłowości.

2. Przystąpiwszy do oceny wniesionego środka odwoławczego, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że kwestionowane postanowienie jest prawidłowe, a argumenty przytoczone w zażaleniu nie podważają ustaleń przedstawionych w tym orzeczeniu i nie zasługują na uwzględnienie.

Jednocześnie skład orzekający zauważył, że o konstytucyjności art. 394² § 1¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, ze zm.) w kwestionowanym przez skarżącą brzmieniu rozstrzygnął wyrokiem z 8 maja 2024 r., sygn. SK 59/21 (OTK ZU A/2024, poz. 46). Trybunał orzekł, że „[a]rt. 394² § 1¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, ze zm.), w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2023 r., w zakresie, w jakim uniemożliwia zaskarżenie postanowienia oddalającego wniosek o zwolnienie od opłaty sądowej od apelacji wydanego przez sąd drugiej instancji, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2, art. 78, art. 176 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. W uzasadnieniu podjętego rozstrzygnięcia skład orzekający podniósł, że „skarga konstytucyjna, niezależnie od tego, że prowadzi do wydania powszechnie obowiązującego orzeczenia, ma na celu przede wszystkim ochronę interesów jednostki. Ochronę tę zapewnia przewidziana w art. 190 ust. 4 Konstytucji możliwość wznowienia postępowania w sprawach, w których prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach zostały wydane na podstawie aktu normatywnego, uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, umową międzynarodową lub ustawą. Celem tego przepisu, w odniesieniu do skargi konstytucyjnej, jest doprowadzenie do uchylecia orzeczenia, decyzji lub innego rozstrzygnięcia naruszających prawa lub wolności konstytucyjne. Z tego punktu widzenia wyrok Trybunału stwierdzający niekonstytucyjność normy, która była podstawą ostatecznego rozstrzygnięcia wobec skarżących, stanowi podstawę do uruchomienia środka określonego w art. 190 ust. 4 Konstytucji”.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.